

Aihe/Viite

Väliaikainen poikkeaminen vesivoimalaitoksen lupamääräyksistä sähköjärjestelmän tasapainottamiseksi; työryhmän mietintö

1 Lupa- ja valvontaviraston lausunto

Lupa- ja valvontavirasto toimii mm. vesilain mukaisena lupa- ja valvontaviranomaisena sekä vesien ja merenhoidon järjestämisviranomaisena.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa lupatehtävän kannalta, että kuusi vuotta kestävä poikkeusmahdollisuus ja siihen mahdollinen kuuden vuoden jatkoaika ovat melko pitkiä. Virasto katsoo, että voimassaoloaikaan ei tule jättää luvan käsittelyssä harkintaa, koska poikkeuslupamenettelyn lupaharkinta on rajatumpi kuin tavanomaisen lupa-asian. Voimassaoloaika saattaa myös osoittautua valituksen kohteeksi, eikä sen arvioimiseen ja perustelemiseen ole etukäteen riittävää tietoa.

Poikkeamisluvan toteuttaminen saattaa jättää vesistön lupamääräysten vastaiseen tilaan pidemmäksi aikaa, vaikka varsinaiset poikkeustoimet olisivatkin jo lopetettu. Esimerkiksi järven vedenpinta on saattanut jäädä alarajan alapuolelle, ja toisaalta hankkeen juoksumääräykset saattavat hidastaa palautumista luvanmukaiseksi.

Luvan saajalle määrättävä tarkkailuvelvollisuus on tavanomainen edellytys, jotta poikkeamisen vaikutuksia pystytään arvioimaan. Veloitteen määrääminen on säädetty mahdolliseksi 5 b §:ssä. Lisäksi vesilain vakiintunut ja hyvä käytäntö on tarvittaessa määrätä luvan saaja laatimaan myös korvausestitys, mikäli toiminnasta aiheutuu laajoja yksityisiä haittoja.

Väliaikainen poikkeaminen koskee vain lupamääräysten vastaisia toimenpiteitä. Ehdotuksesta ei käy ilmi, että voidaanko lupa poikkeamiselle myöntää, vaikka toisella vesistöalueella olisi vesivoimaa vielä käytettävissä lupamääräysten mukaisesti.

Lupa- ja valvontaviraston lakisääteisiin tehtäviin kuuluvat sekä lupa-asian ratkaiseminen että päätösten noudattamisen valvonta, joten viraston osallistuminen hakemuksen laatimiseen ei ole mahdollista. Tavanomainen ohjaus ja neuvonta kuuluvat viraston tehtäviin.

Lupa- ja valvontaviraston vesien ja merenhoidon tehtävien kannalta virasto toteaa, että mietinnössä on käsitelty poikkeuksellisten juoksumäärien ja vedenkorkeuksien muutoksia ja niiden vaikutuksia lähinnä siinä tilanteessa, että poikkeustapauksissa ei noudateta voimassa olevan lupapäätöksen lupamääräyksiä.

Usein nykytilanteessa säännöstelykäytännöt ovat muodostuneet sellaisiksi, että lupamääräysten ääripäät eivät toteudu, koska haittoja halutaan vähentää lupaa lievemmillä säännöstelyllä.

17.6.2026
LV-U/52670/2026
Julkinen

Mm. vesilain 19:7 § ohjaa säännöstelyn haittojen lieventämiseen sopimalla lupaa muuttamatta. Huomioitavaa on, että myös nykyisten luparajojen mukainen, mutta selvästi nykykäytännöstä poikkeava säännöstely voi johtaa vesienhoidon luokittelun osatekijän tilan heikkenemiseen. Jatkovalmistelussa voisi olla syytä selkeyttää, että valmisteltavan säädöksen mukainen poikkeuksellinen säännöstely voi johtaa tarpeeseen vesienhoitovesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 20 c §:n mukaiseen poikkeukseen myös tilanteessa, jossa nykyisiä luparajoja ei rikota.

Vesienhoidon tavoitteiden kannalta on oleellista, että poikkeushakemukset kohdistettaisiin vesimuodostumiin, joissa odotettavissa oleva haitta on vesienhoidon tavoitteiden saavuttamisen ja ylläpitämisen kannalta mahdollisimman vähäinen. Jotta esitettyyn säätelyyn pohjautuvat hakemukset kohdistuisivat kohteisiin, joissa hyöty on riittävä ja haitta mahdollisimman vähäinen, kohdevalinnan tulisi perustua riittävän kattavaan etukäteiseen selvitykseen. Mietinnössä etukäteisen selvityksen tarpeellisuus on tunnistettu, mutta vastuu sen laatimisesta jää epäselväksi. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että selvityksen laatimisesta ja laatimisen vastuista on syytä säätää, jotta varmistetaan, että se tulee tehdyksi ennen kuin varsia lupahakemuksia aletaan laatia.

Virasto toteaa, että erittäin poikkeuksellisiin sähköverkon vakausongelmiin varautumisen ja näissä tilanteissa toimimisen kannalta, lakimuutokset ovat yhteiskunnan toimivuuden kannalta tärkeitä. Virasto arvioi, että on löydettävissä säännöstelyjä, joissa lyhytkestoisista poikkeamista ei aiheutune merkittäviä pysyviä haittoja vesistöille tai niiden käytölle.

Asian on ratkaissut vesiympäristöyksikön päällikkö Janne Kärkkäinen ja asian on esitellyt ympäristöneuvos Arto Paananen.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihe: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/87386/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/87386/2026 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Kärkkäinen Janne 17.06.2026 07:15

Esittelijä Paananen Arto 17.06.2026 06:36